		• Podaje pytanie lekcji: „Co głód i obóz robią z człowiekiem?”.	• Zapisują temat.
5–17 min	Gorcew	• Poleca przeczytać opis rozdziału „Ochłap” (zadanie 1). Pyta: „Czy współwięźniowie mają prawo do zemsty? Czy śmierć Gorcewa jest sprawiedliwa?”. • Zwraca uwagę, że opis sceny nie zawiera wyroku – ocena należy do czytelnika.	• Rozwiązują zadania 1.1–1.2. • Dyskutują w parach: część uważa, że to kara za krzywdy, część – że obóz robi z ofiar katów.
17–27 min	Zasady głodu	• Poleca przeczytać opis rozdziału „Głód” (zadanie 2). • Pyta: „Dlaczego obóz ocenia mężczyznę i kobietę w tej samej sytuacji inaczej? Co przegrany zakład mówi o tym, jak narrator rozumiał głód?”.	• Rozwiązują zadanie 2. • Mówią, np.: „Zakład pokazuje, że narrator nie docenił głodu”, „Przeceniał siłę dumy”.
27–40 min	Dwa odczytania – notatka syntetyzująca	• Poleca przeczytać dwa teksty (zadanie 3). Przypomina zasady notatki: stanowiska obu autorów, zestawienie, własne słowa, 60–90 wyrazów. Daje 9 minut.	• Piszą notatkę. • Dwie osoby odczytują notatki; klasa sprawdza, czy jest zestawienie stanowisk.
40–45 min	Podsumowanie	• Wraca do pytania lekcji. Prosi o jedno zdanie w zeszycie: „Głód w łagrze zmienia człowieka, ponieważ…”. • Pokazuje wzorcową notatkę (dodatek) i zbiera notatki.	• Zapisują zdanie z przykładem z książki. • Porównują notatkę ze wzorem i oddają ją.

Typowe trudności uczniów

- Uczniowie oceniają więźniów jak ludzi na wolności. Reakcja: wróć do zasady normy z lekcji 1 – o zachowaniu decyduje głód.
- Uczniowie uważają, że narrator usprawiedliwia wszystko. Reakcja: wskaż, że opisuje obozowe zasady oceniania, ale nie zwalnia nikogo z odpowiedzialności – tak czyta go drugi autor z karty.
- Uczniowie piszą w notatce dwa osobne streszczenia. Reakcja: poproś o zdanie z wyrazem zestawiającym.

Ewaluacja lekcji

- Zadanie 1: czy uczniowie poprawnie odtwarzają losy Gorcewa?
- Notatki: ile ma zestawienie stanowisk i mieści się w 60–90 wyrazach?
- Zdania na koniec: czy uczniowie podają przykład z książki.

Sprawdzian z lektury „Inny świat" – grupa A

40–45 minut · 25 pkt

KARTA 4/6

Imię i nazwisko: ..... Data: ..... Wynik: ..... / 25 pkt

1 **W którym roku ukazało się pierwsze wydanie „Innego świata" w języku polskim?** ___ / 1 pkt

A. 1989 **B.** 1953 **C.** 1945 **D.** 1980

2 **Gdzie narrator usłyszał wiadomość o upadku Paryża?** ___ / 1 pkt

A. w więzieniu w Witebsku **B.** w Rzymie

C. w obozie w Jercewie **D.** w Persji

3 **Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.** ___ / 4 pkt

1. Herling napisał „Inny świat" w latach 1949–1950.	P	F
2. W rozdziale „Wychodnoj dień" opisano dzień wolny od pracy, przysługujący więźniom po wyrobieniu normy.	P	F
3. Gorcew umiera w szpitalu po operacji.	P	F
4. Głodujący Polacy trafiają do izolatora.	P	F

4 **Połącz rozdział z jego treścią. Wpisz literę.** ___ / 4 pkt

1. „Witebsk – Leningrad – Wołogda"
2. „Wychodnoj dień"
3. „Zapiski z martwego domu"
4. „Epilog: upadek Paryża"

a) nieudana ucieczka więźnia

b) książka Dostojewskiego od Natalii Lwowny

c) droga więźnia przez kolejne więzienia

d) spotkanie ze znajomym w Rzymie

1 ____ 2 ____ 3 ____ 4 ____

5 **Wyjaśnij, na czym polega tragizm losu Kostylewa. Odwołaj się do rozumienia tragizmu jako sytuacji bez dobrego wyjścia.** ___ / 4 pkt

PIERWSZA ŁAWKA

		Zadaje pytania 3–4 z dodatku. • Rysuje tabelę postaw na tablicy (dodatek).	• Uzupełniają tabelę: co robi więzień i co chce ocalić.
30–40 min	Klęska czy wolność?	• Prosi pary o zajęcie stanowiska: „Śmierć Kostylewa to klęska czy obrona wolności?” — i o jeden argument z książki. • Zapisuje argumenty po obu stronach.	• Pary podają argumenty, np.: „Wolność – sam decyduje o sobie”, „Klęska – obóz odbiera mu życie przed widzeniem z matką”. • Zadają sobie nawzajem pytania o uzasadnienie.
40–45 min	Podsumowanie	• Prosi o dokończenie w zeszycie zdania: „W łagrze człowieka może ocalić…, ponieważ…”.	• Kończą zdanie, np.: „…więź z bliskimi, bo przypomina, że jest się kimś więcej niż numerem w brygadzie”. • Kilka osób odczytuje zdania.

Typowe trudności uczniów

- Uczniowie uważają, że Kostylew okalecza się tylko z lenistwa. Reakcja: wróć do opisu – mówi o czytaniu; przypomnij, że wcześniej został oszukany w śledztwie i skazany za winę, której nie popełnił.
- Uczniowie oceniają samookaleczenie wyłącznie jako głupotę. Reakcja: zapytaj, jaki inny sprzeciw jest w obozie możliwy.
- Uczniowie mylą Dom Swidanij ze szpitalem. Reakcja: dom widzeń to miejsce spotkań z bliskimi.

Ewaluacja lekcji

- Zadanie 1: czy uczniowie poprawnie odtwarzają kolejność zdarzeń?
- Tabela postaw: czy grupy wskazują, co więzień chce ocalić?
- Dyskusja: czy argumenty odwołują się do konkretnych zdarzeń z książki.

„Inny świat" – zadania maturalne i twórcze

W formule matury 2027, poziom podstawowy · na lekcję lub do domu

KARTA 6/6

Imię i nazwisko: ..... Data: ..... Wynik: ..... / 27 pkt

1 **Wskaż wydarzenie historyczne z 1939 r., po którym wschodnie ziemie Polski znalazły się pod okupacją sowiecką. Wyjaśnij jego związek z losem narratora.** ___ / 2 pkt

2 **Wyjaśnij, jak można rozumieć tytuł rozdziału „Męka za wiarę" w odniesieniu do głodówki narratora. Podaj jedno odczytanie.** ___ / 2 pkt

3 **Porównaj obraz obozu w „Innym świecie" z obrazem obozu w opowiadaniach Tadeusza Borowskiego. Podaj jedno podobieństwo i jedną różnicę.** ___ / 3 pkt

4 **Napisz wypracowanie na temat: „Czy człowiek ma obowiązek dawać świadectwo prawdzie?".** ___ / 20 pkt

- W wypracowaniu sformułuj stanowisko (tezę) i uzasadnij je.
- Odwołaj się do „Innego świata" Gustawa Herlinga-Grudzińskiego, do innego utworu literackiego oraz do wybranego kontekstu (np. historycznego, biograficznego, filozoficznego).
- Wypracowanie powinno liczyć **co najmniej 300 wyrazów**.

Podgląd • Pierwsza Ławka

PIERWSZA ŁAWKA · POWTÓRKA · JĘZYK POLSKI · LICEUM I TECHNIKUM, KLASA 3 · »INNY ŚWIAT« – CYKL LEKCJI

„Inny świat” – powtórka (liceum i technikum, klasa 3)

Powtórka obejmuje fragmenty „Innego świata” Gustawa Herlinga-Grudzińskiego omawiane na pięciu lekcjach: zasady łagru, głód i jego skutki, postawy więźniów, głodówka narratora i epilog oraz wypracowanie maturalne.

1. O utworze

- **Autor:** Gustaw Herling-Grudziński, więzień łagru w Jercewie pod Archangielskiem (1940–1942).
- **Powstanie i wydanie:** pisany w latach 1949–1950; po angielsku Londyn 1951, po polsku Londyn 1953; w Polsce w drugim obiegu 1980, oficjalnie pod koniec lat 80.
- **Gatunek:** wspomnienia, świadectwo; narrator jest zarazem autorem i bohaterem.
- **Tytuł i motto:** nawiązanie do „Wspomnień z domu umarłych” Dostojewskiego.
- **Kompozycja:** dwie części i epilog; rozdziały mają własne tytuły.

2. Rozdziały omawiane w cyklu

- „Praca” – dzień w łagrze, norma, kotły.
- „Ochłap” – Gorcew rozpoznany jako dawny oprawca, odrzucony przez wszystkich, umiera.
- „Ręka w ogniu” – Kostylew okalecza się; wpisany na transport na Kołymę, oblewa się wrzątkiem i umiera.
- „Dom Swidanij” – widzenia z bliskimi raz w roku. „Zmartwychwstanie” – narrator w szpitalu.
- „Głód” – obozowe zasady oceniania ludzi; przegrany zakład narratora.
- „Męka za wiarę” – głodówka narratora; „Ural 1942” – wyjście z obozu, droga do wojska polskiego.
- „Epilog: upadek Paryża” – Rzym, czerwiec 1945; znajomy wyznaje donos i czeka na słowo „rozumiem”; narrator milczy.

PIERWSZA ŁAWKA

PIERWSZA ŁAWKA · POWTÓRKA · JĘZYK POLSKI · LICEUM I TECHNIKUM, KLASA 3 · INNY ŚWIAT

„Inny świat” – karta lektury

Świadectwo z sowieckiego łagru: jak głód i niewola zmieniają ludzi i co pozwala ocalić w sobie człowieka.

Najważniejsze informacje

- **Autor:** Gustaw Herling-Grudziński (1919–2000), w latach 1940–1942 więzień łagru w Jercewie pod Archangielskiem.
- **Powstanie i wydania:** napisany w latach 1949–1950 na emigracji; wydanie angielskie – Londyn 1951 (przedmowa Bertranda Russella), polskie – Londyn 1953; w Polsce drugi obieg od 1980 r., oficjalnie pod koniec lat 80.
- **Gatunek:** świadectwo, relacja autobiograficzna; dwie części i Epilog. Tytuł i motto nawiązują do „Wspomnień z domu umarłych” Dostojewskiego.
- **Na lekcji:** lektura poznawana we fragmentach – trzeba znać rozdziały omawiane w klasie.

Plan wydarzeń

- 1. Witebsk: narrator uznany za szpiega, wyrok pięciu lat obozu.
- 2. Łagier w Jercewie: norma, brygady, kotły, praca w lesie.
- 3. Luty 1941 r.: narrator wystawia się na mróz i trafia do szpitala.
- 4. Koniec listopada 1941 r.: głodówka Polaków mimo amnestii.
- 5. Koniec głodówki: depesza, szpital.
- 6. 19 stycznia 1942 r.: wyjście z obozu, droga przez Wołogdę na Ural.
- 7. Marzec 1942 r.: wojsko polskie, później Persja.
- 8. Epilog: Rzym, czerwiec 1945 r. – wyznanie znajomego z Witebska.

PIERWSZA ŁAWKA

CO JESZCZE JEST W ŚRODKU

„Inny świat” – cykl lekcji i sprawdzian z lektury (pakiet), liceum i technikum, klasa 3

Podgląd pokazał 6 z 65 stron. Pełna wersja: 65 stron A4, PDF do druku i DOCX do edycji.

- „Inny świat” – cykl 5 lekcji: scenariusze, karty pracy, sprawdzian, powtórka, liceum i technikum, klasa 3
- „Inny świat” (Gustaw Herling-Grudziński) – sprawdzian z lektury A i B, kartkówki, klucz i karta lektury, liceum i technikum, klasa 3

Kup pełną wersję – plik od razu na e-mail
pierwszalawka.pl/material/cykl-lekcji-i-sprawdzian-z-lektury-inny-swiat-pakiet